

Figurkativní architektura pro začátečníky **výstava Svatopluka Sládečka ve Zlíně**

Ve snaze porozumět je výhodné začít od uchopitelných a snadno přehledných částí. Sysel, Pulec, Robot, Hroch, Sfinga, Psík, Monitor, Kladivoun, Kšiltovka, Květák, Busta, Torzo. Pojmenování pomáhá. Budovy žijí nezávisle na svých tvůrcích, mnohdy dokonce i nezávisle na svých uživatelích. Vnímáme stavby neustále kolem sebe. Architektura utváří prostor, ve kterém žijeme, utváří nás, přizpůsobujeme se svému prostředí, žijeme architekturu, aniž si toho jsme mnohdy neustále vědomi. Vše kolem nás je architektura ať tomu tak rozumíme, či nikoliv. Neuvědomujeme si to, protože pojmu „architektura“ dáváme obdivuhodné významy, které dle všeobecného soudu nejsou až tak úplně každodenní. Schováváme si ho pro stavby vznešené, které se blíží našim ideálním představám. Každý má ale jiné ideály a proto i pojem „architektura“ znamená pro každého něco trochu odlišného, i když všichni používáme téhož slova. Srozumitelnost prostředí, které obýváme, je určována našimi zkušenostmi. Pokud se setkáme se známými, snadno čitelnými a orientaci usnadňujícími prostorovými vztahy a významy, mnohem více se můžeme soustředit na smysl pobývání v takovém prostředí. Architektura má prostředky, kterými dokáže ustoupit do pozadí, nevadit, neustále neobtěžovat návštěvníky zbytečným překonáváním překážek, které zůstaly po nejasných stavebních a projektových řešeních. Architekturu je možno formovat natolik čistě, až zůstane jen to potřebné, jen to, co jsme chtěli uvidět a využít a co splní naše očekávání. Vše ostatní může být potlačeno, odvrhnuo a nepoužito.

Snadno pojmenovatelné stavby orientaci a vnímání okolního světa usnadňují. Usnadňují nám život – to přeci od staveb očekáváme obecně. Pojmenování však vzniká nalezením vztahu. Jméno se poznáváním stavby vynořuje jako její součást. Jméno je zhuštěným poznáním objektu. Pokud jméno nalezneme, podařilo se nám uvidět celek, vytvořit abstrakci. Dokonalost je pojem, který je používán v souvislosti s architekturou velmi často. Pokud jeho význam budeme hledat v hotovosti a nedotknutelnosti již „dokonaného“ díla, pak si protiřečíme. V architektuře žijeme, a jak se měníme my, tak se mění i náš pohled a nároky na architekturu. Nezbyvá než své prostředí neustále přizpůsobovat novému. Nestane-li se tak, zvykneme si i na vztahy a objekty, které nás obtěžují a zdržují od podstatného. Proto architektura musí umožňovat neustálou změnu. Klíčem by mohla být nabídka co nejjednodušeji pojatých tvarů, redukce formy na prostor sice fyzicky ohraničený, ale přitom co nejméně omezující uživatele. Nepoužívat prvky, které nejsou nutné, znamená osvobodit uživatele od překážek, které si mnohdy už ani jako omezení nepřizná. Pokud by tak učinil, musel by zároveň připustit nutnost změny, a do toho se mu mnohdy nechce, neboť si už na daný stav zvykl. Pokud se ale odvážíme změnu provést, budeme odměněni novými obzory. Čas a mysl nezatiženou řešením neustálých drobností, které by

nemusely být, kdyby prostor byl uzpůsoben trochu jinak, je možno využít lépe. Největšího zločinu se přeci dopouštíme, když zbytečně mrháme časem.

Atelier NEWWORK nabízí stavby, které nás podobných trápení ušetří. Jsou to domy čistých forem, jasných a provozně přehledných dispozic. Projekty a stavby zde předvedené jsou rovnováhou mezi redukcí stavby do dokonalé formy a poezií hravosti tvaru. Poezie přichází, když odejde nejasnost. Vždy se míjejí ve dveřích – nemohou být přítomny současně. Je zde vidět, že moderní architektura může být krásná svojí osobní uchopitelností prostřednictvím formy. S vnějškem se u stavby setkáváme nejdříve, podle formy stavbu začínáme číst. Pokud je architektura formálně čistá, můžeme v abstrakci okolního světa pokračovat.

Výstava pořádaná Krajskou galerií výtvarného umění ve Zlíně je otevřena v grafickém kabinetu v II. Poschodí zlínského zámku a potrvá do 6. února 2005
Další informace na www.newwork.cz

Napsáno pro Informační servis Obce architektů v lednu 2005.